ВОЛЬНАЯ СЫТАЯ ВЁСКА

У першы крызіс пераехалі ў вёску, таму другі — не заўважылі

Ларыса Сямёнаўна МАСКАЛЁВА выносіць на падворак галоўных герояў сезона — трох перапёлак. Маленькія і стракатыя шэра-карычневыя птушкі людзей не пужаюцца. А вось калі клеткай зацікавіліся індыкі, пачалі лезці дзюбамі і частавацца кормам, адна з перапёлак, нібыта з пратэстам, рэзка скокнула са свайго жытла, але трапіла ў звыклыя рукі гаспадыні.

Пад рукамі былой гараджанкі таматы растуць гронкамі і спеюць аж да лістапада.

— Штодзень мае перапёлачкі нясуць два яйкі, — тлумачыць жанчына. — Я іх, шчыра кажучы, ніколі не каштавала: усе яйкі, да адных, прызначаныя для маёй 9-гадовай унучкі Лізы, у якой моцная алергія. Яна не можа есці цытрусавыя, піць сок. Я спецыяльна гэтых птушак завяла, бо мне сказалі, што толькі перапяліныя яйкі дапамогуць малой.

Цяпер штодзённы абавязак дзяўчынкі: з'есці гогаль-могаль з цукрам альбо амлет. А бабулі даводзіцца даглядаць перапёлак: аказваецца, гэтыя птушкі маюць патрэбу ў цяпле, але не любяць прамых сонечных промняў.

Аднак перапёлкі — гэта толькі маленькая частка вялікай гаспадаркі і сямейнай гісторыі. Ларыса Сямёнаўна калісьці жыла ў раённым цэнтры. Праўда, сваю кватэру ў Клімавічах яна цяпер называе «шпакоўняй на другім паверсе». Па прафесіі майстар-маляр, яна працавала на прадпрыемстве, але на пачатку 1990-х вырашыла змяніць месца жыхарства.

— Тады такі быў час, калі ўсе схапіліся за зямлю, — узгадвае жанчына. — У 1991 годзе мы з мужам набылі хатку ў вёсцы Зімніцы. За яе мы аддалі паўтары тысячы рублёў. Не памятаю, колькі гэта было долараў, але танна.

Вясковае лецішча гараджанам спадабалася: у любых жыццёвых сітуацыях са свайго агарода можна было пракарміцца. Практыка ў мужа і жонкі была, бо яны родам з вёсак, а Ларыса Сямёнаўна яшчэ школьніцай замяніла на гаспадарцы маці, якая захварэла.

Лецішча з цягам часу пашыралася лазняй, а потым Маскалёвы завялі жывёлу — карову, парсючкоў, гусей і курэй. Таму калі дачка пайшла замуж і ёй спатрэбілася асобнае жыллё, бацькі без шкадавання ўсё кінулі ў горадзе і капітальна аселі ў Зімніцах: «Нам тут падабаецца!»

— Мы ў 1990-я крызісу не адчувалі, і цяпер не заўважылі, — запэўнівае жанчына. — Нават у той час, калі былі квіткі, мы тут на волі смачна елі. Я не працую на продаж, але заўсёды маю на стале малако, смятану і тварог. Мы заўсёды сытыя, і нашы дзеці таксама.

Разам з тым, гараджане і не думалі адмаўляцца ад жыллёвага камфорту і добраўпарадкавання. Вясковая хата Маскалёвых — гэта не нейкае сярэднявечнае жытло без выгодаў. Гаспадары самі выкапалі калодзеж, усталявалі помпу, правялі трубы пад зямлёй і ў выніку атрымалі ваду ў хаце — можна і ванную прыняць. Ёсць і цёплую прыбіральню, якая з'яўляецца светлай марай любога вяскоўца.

Муж Васіль Нікіфаравіч выявіў у сябе здольнасці дызайнера і акультурыў навакольную тэрыторыю: з выкінутага на сметнік металалому зрабіў выдатныя рэчы. З сетак старых ложкаў атрымалася арыгінальная агароджа, колы пайшлі на дэкаратыўнае ўпрыгажэнне, старыя жалязякі сталі лаўкамі, і нават стары таз пераўтварыўся. Васіль Нікіфаравіч пафарбаваў усё гэтае «б/к багацце» ў модныя бэзавы, ружовыя і фіялетавыя колеры. У тон падабраны кветкі, якія цвітуць каля хаты і цяпер.

Саму хату найбольш упрыгожваюць каты, якія сядзяць на падваконніках. Гаспадыня называе іх «мяшанцамі», бо ў гэтых катах сапраўды змяшаліся сіямская і еўрапейская пароды, і атрымаліся сінія вочы і карычневыя палоскі.

На вуліцы непадалёк ад індыкоў важна ходзяць пеўнік і куры з махровымі лапамі. Чарада белых гусей топчацца каля лужыны. Каровы пасуцца на полі. Каля хаты прывязаны сабака Тарзан.

Вялізны сабака брэша на гасцей: мянушка Жулькі не адпавядае яе пагрозлівай знешнасці — верагодна, літаральна так выглядаў сабака Баскервіляў.

— Гэта помесь каўказскай і нямецкай аўчарак, а выкарміла шчанюка сабака-баксёр, — каментуе Ларыса Сямёнаўна.

Гаспадыня вядзе далей: яна хоча прадэманстраваць у парніку сваю гордасць — таматы.

— Паглядзіце, другая палова верасня, а ў мяне поўны парнік таматаў: прычым не чырвоных, а зялёных, якія яшчэ будуць саспяваць, — паказвае яна. — Я іх да савецкіх кастрычніцкіх святаў звычайна збіраю. А сакрэт? Не, ніякай хіміі і адмысловых тэхналогій. Проста пад маімі рукамі расце.

З таматаў Маскалёва робіць сок, усю гародніну закручвае на зіму. А сунічная наліўка і вішнёвая настойка — гэта адзіны алкаголь, які ўжываюць у гэтай сям'і, ды і тое крышку на святы.

— Я жадаю людзям, каб яны працавалі і не пілі, — кажа Ларыса Сямёнаўна. — Я часам заўважаю, як маладыя людзі співаюцца: гэта страшна. А ад працы прымусова ніхто не паміраў.

«Хто працуе — той і жыве», — такое перакананне Маскалёвых. Пад'ём — а 4-й раніцы, адбой — калі давядзецца. Цяпер раней становіцца цёмна, то можна і тэлевізар паглядзець. Улетку ж, прызнаецца Ларыса Сямёнаўна, ніхто і не ўключае тэлевізар — ён проста стаіць «для мэблі». Сельскія працаўнікі ў сезон прыходзяць у хату толькі спаць.

У вёсцы працы шмат, але Маскалёвы ніколі не пашкадавалі аб сваім пераездзе. Самы важны аргумент для Ларысы Сямёнаўны — магчымасць дапамагчы дачцэ:

— Калі б была гарадской пенсіянеркай, то атрымлівала б грошы толькі сабе на пражытак. А так гаспадарка забяспечвае харчамі і нас з мужам, і сям'ю дачкі, якая працуе медыкам і мае невялікі заробак. А, па-другое, як можна ў вёсцы жыць і гаспадарку не трымаць? Бо рух — гэта ж жыццё!

Ларыса Сямёнаўна прызнаецца, што так прызвычаілася да вясковага жыцця: нават проста заначаваць у гарадской кватэры — праблема для яе і мужа. Яны любяць прыроду, збіраюць ягады і грыбы з вясны да позняй восені. Ім даспадобы вольнае жыццё, чыстае паветра, цішыня і спакой, дружалюбныя суседзі. Унучка праводзіць у Зімніцах цэлае лета.

— Я люблю ўсё гэта, — гаспадыня нібыта абдымае рукамі падворак. — Гаспадарка вялікая. Часам бывае цяжка, але ўсё адно цікава. Калі б вы ведалі, як цікава даглядаць маленькіх індыкоў! А наша чарада гусей? Кожны сваяк пад новы год атрымлівае ад нас падарунак — гусака. Так што калі і працую шмат — дык то без прымусу, і не на кагосьці — а на сябе і на родных людзей. Калі цяжка ў горадзе — давайце ў вёску!

Гусараўскі сельсавет, на тэрыторыі якога месціцца Зімніцы, увогуле мае вопыт перасялення гараджанаў у вёскі. Тут арганізавалі сваю працу браты Суздалевы, пра якіх пісала «Звязда». Нагадаем: гараджане з Клімавічаў прадалі «БМВ», набылі карову і сталі зарабляць вытворчасцю малака. Цяпер, расказалі ў Клімавіцкім райвыканкаме, Суздалевым перадалі ферму, якая пуставала.

Побач з Маскалёвымі ёсць падворак, дзе былая масквічка ўпраўляецца з вялікай хатняй гаспадаркай.

— У нас добры сельсавет, які людзям дапамагае, — кажуць у Зімніцах. — Для нас тут галоўнае — узімку чысцяць дарогі, каб не адразала ад свету. Да горада недалёка, многія ездзяць у Клімавічы на працу, таму нам патрэбныя шляхі зносінаў паміж горадам і вёскай.

Ілона ІВАНОВА.

Клімавіцкі раён.

Перапёлкі для Лізы: іх яйкамі бабуля лечыць унучку ад алергіі.

ПРЫ ЗМЯНЕННІ СКЛАДУ СЯМ'І ПРАВОДЗІЦЦА ПЕРАРАЗЛІК НАЛЕЖНАГА ПАМЕРУ ЛЬГОТНАГА КРЭДЫТУ

З горада Гарадка са сваёй праблемай і просьбай аб дапамозе патэлефанаваў Сяргей Васільевіч Карніленка. Датычылася яна жыллёва-будаўнічай сферы. Заяўнік разам з маці пражываў у службовай кватэры. Паколькі стаяў у чарзе на будаўніцтва ўласнага жылля, увосень мінулага года ўступіў у кааператыў, атрымаў льготны крэдыт і пачаў будаваць аднапакаёвую кватэру плошчай амаль 40 квадратных метраў. Падавалася б, яшчэ крыху — і вось яны, доўгачаканыя ўласныя «квадраты». Аднак узнікла адна праблема...

— Напачатку я адзін быў уключаны ў спіс членаў жыллёва-будаўнічага кааператыва № 11 — як асоба з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў, якая мае права на атрыманне льготнага крэдыту. Аднак потым уключыў у склад сям'і сваю маці, каб не даплачваць за лішні метраж. Там выходзіла каля 5 мільёнаў рублёў. Падаецца, усё было вырашана. Аднак нядаўна бухгалтар кааператыва паведаміла мне, што я павінен даплаціць 835 тысяч рублёў. У мяне такіх сродкаў няма. За што? Кажуць, за той час, пакуль я быў у чарзе адзін. Дык ці правамоцна гэта? — пытаўся заяўнік.

Па дапамогу ў высвятленні сітуацыі мы звярнуліся да **галоўнага спецыяліста аддзела архітэктуры і будаўніцтва Гарадоцкага райвыканкама Ніны ЛЕВАНЧУК**. Ёй спатрэбіўся літаральна дзень, каб зрабіць неабходныя запыты і даць падрабязны адказ.

Так, сапраўды, нашаму заяўніку пачатку красавіка 2009 года ў філіяле № 207 ААТ «ААБ Беларусбанк» была адкрыта крэдытная лінія на будаўніцтва кватэры ў жыллёва-будаўнічым кааператыве № 11. Нарміраваныя памеры агульнай плошчы жылога памяшкання, што будуецца, для вызначэння велічыні льготнага крэдыту ўстанаўліваюцца пры будаўніцтве для аднаго чалавека аднапакаёвай кватэры — 36 квадратных метраў. А ў канцы таго ж красавіка ў філіял паступіў спіс грамадзян, што мелі патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў і права на атрыманне льготных крэдытаў, у якім у склад сям'і заяўніка была ўключана яго маці.

А згодна з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 992 ад 24 ліпеня 2002 года «Аб зацвярджэнні палажэння аб парадку і ўмовах вызначэння грамадзянам льготных крэдытаў на будаўніцтва (рэканструкцыю) ці набыццё жылых памяшканняў», пры змяненні складу сям'і грамадзяніна ў перыяд вядзення будаўніцтва (рэканструкцыі) жылога памяшкання і ўнясенні ў вызначаным парадку змяненняў у спісы льготнага крэдытавання праводзіцца пераразлік належнага памеру льготнага крэдыту — з моманту ўзнікнення падстаў у залежнасці ад будаўнічай гатоўнасці жылога памяшкання. Працэнт будаўнічай гатоўнасці аб'екта на дату змянення сям'і складаў 48 працэнтаў. Калі пакінуць па-за кадрам усе матэматычныя падлікі, зыходзячы з вышэйсказанага вынікае сума, якую павінен даплаціць наш чытач — амаль 835 тысяч рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗА «ВОЛГУ» ВОЛЬЗЕ НЕ СОРАМНА

Менавіта таму дзяўчына прыехала на сваёй даволі сталай «сяброўцы» (фота) для ўдзелу ў выставе рэтра-аўтамабіляў, якая праходзіць у межах фінальных рэспубліканскіх спаборніцтваў па прафесійным майстэрстве кіроўцаў аўтамабіляў у Гомелі.

45 лепшых вадзіцеляў, сярод якіх прадстаўнікі кожнай з абласцей Беларусі, прыехалі ў горад над Сожам, каб даказаць, што менавіта яны самыя лепшыя ў прафесійным майстэрстве сярод калег. Між іншым, яны былі выбраны пасля паэтапнай, шматмесячнай барацьбы сярод 1000 прафесіяналаў галіны.

Як расказвае галоўны суддзя спаборніцтваў Міхаіл Свістуноў, для вызначэння найлепшых выкарыстоўваюцца традыцыйныя прыёмы, якія кіроўцы часцей за ўсё прымяняюць у рэальным жыцці: пад'езд да прыпынку, пасадка пасажыраў, бакавая паркоўка, габарытны тунэль, змейка... Самай цікавай і відовішчнай, абяцаюць арганізатары, стане аўтаэстафета. Рэспубліканскае аўтатранспартнае ўнітарнае прадпрыемства «Гомельаблаўтатранс», якое сёння стала гаспадаром рэспубліканскіх спаборніцтваў, — самае вялікае сярод абласных па аб'ёмах перавозкі пасажыраў.

— Даўжыня аўтобусаў нашага аўтапарка, калі іх выстраіць у адзін рад, складзе 12 кіламетраў, — гаворыць кіраўнік прадпрыемства Аляксандр Драпеза. І абяцае, што сам прыме ўдзел у спаборніцтвах: — Даўно за «баранкам» МАЗа не сядзеў, трэба ўспомніць. Такая ж магчымасць ёсць літаральна ў кожнага, хто мае пэўныя катэгорыі кіроўцаў. За правільнае выкананне практыкаванняў можна да таго ж і прыз атрымаць.

Ну а прафесіяналы спаборнічаюць у пяці асноўных намінацыях: кіроўцы аўтобусаў, самазвалаў, цягачоў, мікрааўтобусаў, легкавых аўтамабіляў. Між тым, з моманту, калі былі адроджаны падобныя прафесійныя спаборніцтвы, паступова пайшла ўніз крывая дарожна-транспартных здарэнняў, адзначае старшыня аргкамітэта спаборніцтваў, намеснік міністра транспарту і камунікацый Аляксандр Несцяровіч:

— У дарожна-транспартныя здарэнні прафесіяналы трапляюць у 1,4 раза менш, чым аматары. За 8 месяцаў года па рэспубліцы загінула 760 чалавек, гэта на 17 % менш, чым летась за адпаведны перыяд. Можа, трэба і сярод аматараў праводзіць такія спаборніцтвы? Сёння ж атрымліваецца так: чалавек атрымаў правы 10-15 гадоў таму. Змяніліся транспартныя сродкі, правілы дарожнага руху, дарожныя пакрыцці — а кіроўца ездзіць, як яго 15 гадоў таму навучылі, і не ўдасканальваецца прафесійна, што можа ўрэшце прывесці да аварыі. Тым часам, за апошнія пяць гадоў на дарогах рэспублікі дабавілася 2,5 мільёна аўтамабіляў, значыць, павысілася шчыльнасць руху. Заторы на дарогах сталі звычайнасцю, асабліва ў буйных гарадах. У гэтых умовах важна ўсё: і своечасовы тэхагляд, і дасканалае карыстанне ўсім, што прапануе аўтарынак... Але чалавек застаецца галоўнай дзейнай фігурай, бо ў трох з чатырох здарэнняў пэўным чынам менавіта ад чалавека залежыць вынік ДТЗ. Да аварыі прыводзіць і недастатковае веданне правілаў дарожнага руху, і няўменне прагназаваць дарожную сітуацыю, і няправільнае прымяненне прыёмаў кіравання аўто, і няведанне пэўных характарыстык канкрэтнага аўтамабіля, і пераацэнка асабістых магчымасцяў, і адсутнасць самакантролю...

Гэтых хібаў у прафесійных вадзіцеляў быць не павінна. І таму за выкананнем практыкаванняў, што праходзяць на тэрыторыі Гомельскага аўтапарка № 6, пільна сочаць усе службы, у тым ліку і ДАІ. Да таго ж арганізавана відэасуправаджэнне — ход спаборніцтваў можна бачыць на вялізным экране. Ну, а самыя-самыя па індывідуальных і камандных выніках атрымаюць не толькі віншаванні калег, але і складаную бытавую тэхніку ў падарунак.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара.

У ГАЛЬШАНЫ — НА ФЭСТ!

У першую суботу кастрычніка адбудзецца фестываль «Гальшанскі замак»

3 кастрычніка Гальшаны пераўтворацца ў сапраўднае старажытнае мястэчка, якім было калісьці. Тут пройдзе фестываль «Гальшанскі замак», які наладзілі турыстычнае агенцтва «Гісторыя-Тур» і Ашмянскі райвыканкам. Што адбудзецца падчас арыгінальнага фэсту, як на дзень патрапіць у сярэднявечча? На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае дырэктар агенцтва «Гісторыя-Тур» Алесь КУШНЕР.

— Ідэя правядзення фестывалю ўзнікла даволі даўно, — заўважыў спадар Алесь. — Варта правесці мерапрыемства такога кшталту, паколькі няшмат іх можна цяпер налічыць. Быў Наваградскі фэст, быў Лідскі, але, на жаль, яны больш не ладзяцца. Як паказала практыка, мясцовыя ўлады не былі падрыхтаваныя да правядзення адпаведных мерапрыемстваў. У нашым выпадку атрымалася інакш — калі звярнуліся з прапановай аб арганізацыі фестывалю, то знайшлі паразуменне з Ашмянскім райвыканкамам. Адразу была створана адпаведная рабочая група, і пачалі працаваць. Усё канкрэтна, па-дзелавому — мне вельмі падабаюцца такія адносіны.

— Месца для правядзення фэсту, напэўна ж, выбралі адмыслова?

— Зразумела, шукалі варыянты і Гальшаны ў гэтым плане, як нам падаецца, найбольш падыходзяць. Месца вельмі вядомае, яго апеў Уладзімір Караткевіч. Думаю, што не знойдзецца чалавека, які б не чытаў «Чорны замак Альшанскі». Людзі, што да нас тэлефануюць, каб замовіць квіткі на фестываль, адразу пра гэта ўзгадваюць. Адпаведна, з'явілася назва фэсту, яна прыйшла неяк сама па сабе, асабліва спрачацца наконт гэтага не давялося. Гальшанскі замак — сапраўдны брэнд, які прыцягвае ўвагу многіх людзей. І не толькі ў Беларусі, паколькі на фестываль прыедуць людзі і з Расіі, Літвы.

— Мяркуючы па вашых словах, цікавасць да мерапрыемства вялікая?

— Рэзананс сапраўды значны — тэлефануюць людзі з усіх куткоў Беларусі. Думаю, што на фэст збярэцца шмат гасцей. Мы спецыяльна падабралі дату: пачатак кастрычніка, большасць сельскагаспадарчых работ завершаныя і можна са спакойнай душой добра адпачыць. Першы фестываль «Гальшанскі замак» прысвечаны 10-годдзю гурта «Стары Ольса». Мы імкнуліся зрабіць тэматычны фэст, каб людзі не толькі адпачылі, але і знайшлі нешта новае для сябе. Адбудзецца вялікі канцэрт «Старога Ольсы», а перад гэтым выступяць іх сябры — групы «Тэстаментум тэра», «Расалія» і «Келіх кола». Музычную праграму таксама арганізуе і Ашмянскі райвыканкам, у яе межах — выступленні самадзейных калектываў, нават цыгане завітаюць! Так што «салянка» атрымаецца даволі цікавая і разнастайная, на розны густ.

— Алесь, а што яшчэ адбудзецца ў Гальшанах?

— А дванаццатай гадзіне пачнуць працаваць гандлёвыя пункты, рыцарскія атракцыёны. У людзей будзе магчымасць пастраляць з арбалетаў, лукаў, пакідаць дзіду і сякеру. Можна пафатаграфавацца з сярэднявечнымі ваярамі. Будзе створаны сапраўдны рыцарскі лагер — з чанамі, вогнішчамі, паходнямі. Таксама выставяць макеты з выявамі князя і князёўны, можна будзе ўсунуць твар у прарэз і сфатаграфавацца ў такой высокай кампаніі. Пры жаданні магчыма праехацца і на конях — такія прагулкі ладзіць конна-спартыўны клуб «Гіпіка». Будзе арганізаваны продаж ежы, пітва. Харчаванне максімальна набліжана да сярэднявечнага, наколькі гэта магчыма ў цяперашніх умовах. Дабрацца ў Гальшаны можна як цэнтралізавана (на аўтобусах «Гісторыі-Тура»), так і сваім ходам — па гродзенскай трасе. Квіткі магчыма замовіць загадзя па тэлефоне (8-029) 677-00-46 (па Мінску кур'ер даставіць іх бясплатна), таксама яны будуць рэалізоўвацца на ўваходзе ў дзень правядзення фэсту. Для транспарту гасцей зрабілі добрую стаянку, так што наконт паркоўкі праблем не ўзнікне. Хацелася б выказаць падзяку партнёрам фестывалю — ААТ «Пріорбанк» і рэстарацыі «Камяніца».

— Фэст стане традыцыйным?

— Спадзяёмся, што ўсё так і будзе. Налета ёсць цудоўная падстава, каб сабрацца ў Гальшанах. Будзе адзначацца 400-годдзе ўзвядзення замка. Думаю, мы і надалей будзем пазіцыянаваць фестываль, як тэматычны. Людзі цікавяцца ўласнай гісторыяй і варта ім дапамагаць адкрываць для сябе ўласную краіну. Апошнім часам вельмі ўзрос попыт на гістарычны турызм. Чым выклікана такая сітуацыя не ведае ніхто, але з'ява, пагадзіцеся, пазітыўная. Людзі павінны ведаць гісторыю — напэўна, гэта самая лепшая ідэалогія. Правядзенне фэсту — магчымасць прыцягнуць увагу да Ашмяншчыны. Тут шмат гісторыка-культурных аб'ектаў, вельмі маляўнічыя мясціны. Не варта забываць, што гэта памежная тэрыторыя і ў найбліжэйшы час можна чакаць замежных турыстаў. Варта загадзя падрыхтавацца да прыёму гасцей, каб ім было што паказаць.

Фестываль, вядома ж, — яшчэ адна спроба прыцягнуць увагу да Гальшанскага замка. З'явілася інфармацыя наконт таго, што гэты аб'ект будзе закансерваваны і на прылеглай тэрыторыі мяркуецца зрабіць усю неабходную інфраструктуру для адпачынку. Так што шанцы на будучыню ў Гальшанскага замка неблагія, думаю, што з нашай дапамогай яны павялічацца.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

АЙЧЫННАЙ «МАБІЛЕ» ЎСЁ Ж БЫЦЬ?

Пра магчымы выпуск беларускіх мабільных тэлефонаў спецыялізаваным цэхам Мастоўскай сельгастэхнікі мы пісалі яшчэ ўвесну. На прадпрыемстве вырабілі некалькі доследных апаратаў, якія тады праходзілі выпрабаванні. Чакалася, што вось-вось будзе абвешчана: наладжваецца серыйны выпуск... Нядаўна з'явілася інфармацыя, што быццам бы вытворчасць айчынных мабільнікаў будзе распачатая ўжо ў найбліжэйшы час.

На самім прадпрыемстве папрасілі ўстрымацца ад агучвання нейкіх канкрэтных тэрмінаў пачатку вытворчасці. Як высветлілася, выпрабаванні доследных узораў яшчэ працягваюцца, паведаміў вядучы інжынер Мікалай Русіноўскі. Па іх канчатковым заканчэнні і будзе прымацца рашэнне. Разам з тым суразмоўца дадаў, што першапачатковы план — вырабляць мабільныя тэлефоны з мінімальным наборам функцый, паколькі найперш такія апараты будуць прызначаны для людзей ва ўзросце — не змяніліся. Нагадаем, па задуме айчынны «мабільнік» павінен мець вялікі экран і вялікія кнопкі для зручнасці карыстання, у ім будзе функцыя хуткага набору (адзін раз запісаў, потым дастаткова толькі націснуць кнопку, не набіраючы кожны раз наноў нумар дзяцей, хуткай дапамогі, любой іншай экстраннай службы), а таксама быць даступным па кошце менавіта для гэтай катэгорыі насельніцтва.

Сяргей РАСОЛЬКА.

МАРЫ АБ ЗАЛАТОЙ ВОСЕНІ

На ўзроўні падсвядомасці кожны як можа рыхтуецца да восені жыцця. Адны выхоўваюць у дзецях пачуццё павагі да бацькоў, іншыя робяць акцэнт на назапашванні матэрыяльных каштоўнасцяў. Толькі вось лёс часам уносіць свае карэктывы, і ў адну хвіліну руйнуе ўсе планы, пакінуўшы чалавека адзін на адзін са старасцю. Тады мары аб светлай, як залатая восень, старасці становяцца прывіднымі. І тады на дапамогу пажылым людзям прыходзяць работнікі сацыяльных службаў. «Ірына Васільеўна Ігнацьева працуе ў нас ужо 8 гадоў. Пад крылом яе апекі — 8 адзінокіх веткаўскіх пенсіянераў. Дзвюх падапечных яна на «бусле» аблятае двойчы, а астатніх — тройчы на тыдзень. Гэтая жанчына ведае ўсе тонкасці працы сацыяльнага работніка. З большасцю старых у яе амаль роднасныя адносіны, некаторых, на жаль, даводзілася праводзіць у апошні шлях», — такімі словамі мне ахарактарызавалі Ірыну Васільеўну ІГНАЦЬЕВУ работнікі Веткаўскага Цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Менавіта дзякуючы ёй я даведаўся, з чаго складаецца АДЗІН ПРАЦОЎНЫ ДЗЕНЬ САЦЫЯЛЬНАГА РАБОТНІКА.

У СТАРАСЦІ СВАЕ «РАДАСЦІ»

Згодна з папярэдняй дамоўленасцю, сустракаемся з Ірынай Ігнацьевай у 9.00 у Цэнтры сацыяльнага абслугоўвання.

— Вы пешшу? Шкада... Ведаеце, мае бабулькі раскіданыя па ўсім горадзе, таму я іх звычайна аб'язджаю на веласіпедзе. Але нічога, сёння наведваем толькі трох. Таму, калі не баіцеся аббіць ногі, будзем адпраўляцца, — шпарка пачынае знаёмства сацыяльны работнік.

Хвілін дзесяць павіхляўшы па веткаўскіх вуліцах, падыходзім да дома, дзе жыве першая падапечная. Ірына Васільеўна прывязвае ля пад'езда свайго педальнага «каня», правярае паштовую скрыню і мы паднімаемся на пяты паверх. Пераадольваючы лесвічныя пралёты, не вельмі ўяўляеш, як гэткі штурм шматпавярховага «Эверэста» без ліфта ажыццяўляе 81-гадовая бабуля.

— Я заўсёды наведваю Сцяпанаўну ў гэты час, таму яна павінна мяне ўжо чакаць. Вось пабачыце, дзверы будуць адчыненыя. Хіба толькі што здарылася... — абрывае аповед сацыяльны работнік, тузануўшы зачыненыя дзверы.

Пасля некалькіх зацяжных званкоў Сцяпанаўна са словамі «Нешта мне, Ірачка, сёння вельмі дрэнна» адчыняе дзверы. Па бледным, выцвілым ад часу твары жанчыны разумееш, якія «радасці» цэлым сувеццем прыходзяць са старасцю.

— «Хуткую» выклікаць не трэба. Наглыталася лекаў, паляжу крыху, мо адпусціць. Ты, родненькая, прыйдзі лепш пазней, там вырашым, што рабіць, — просіць Сцяпанаўна.

ЯК САБЕ. ТОЛЬКІ ЗА МІЗЭРНУЮ ДАПЛАТУ

— Што ж, калі так, трэба ехаць затарвацца, — карэктуе наш графік Ірына Васільеўна.

Для кожнай падапечнай у сацыяльнага работніка складзены дакладны спіс прадуктовых замоў. Малако, чвэртка хлеба, крупы, лекі — самыя запатрабаваныя сярод пенсіянераў тавары. Па дамоўленасці грошы на пакупкі яны даюць наперад. Каб не заблытацца з рэштай, у Ірыны Ігнацьевай на кожнага з падапечных адведзены асобны аддзел у кашальку.

Дарэчы, дастаўка прадуктаў і медыкаментаў, як і паднос вады, дроў, прыборка ў хаце — абавязковая дапамога, што аказвае сацыяльны работнік. Апроч таго, прадугледжаны і платныя паслугі — прыгатаваць паесці, пафарбаваць, пакасіць траву, выкапаць бульбу, — у прэйскуранце значыцца 33 паслугі. Кошт за іх — смех сказаць. Напрыклад, самая запатрабаваная дапамога — мыццё бялізны ўручную — каштуе 1700 рублёў за кілаграм чысціні.

Перад тым як разлічыцца за той ці іншы прадукт, жанчына яго ўважліва правярае, каб усё было свежанькім. Сочыць і за коштам, падбірае крамы, дзе хоць сто рублёў, але можна зэканоміць.

— Перапраўляраеш нават больш, чым калі набываеш сабе. Самі разумееце, старому чалавеку, які жыве на адну пенсію, не так і проста дагадзіць, — тлумачыць сацыяльны работнік.

Апошняя замова — сметанковае масла. Падыходзім да шапіка з малочна-мясной прадукцыяй, а там — даўжэзная чарга. Нягледзячы на гэта, Ірына Васільеўна літаральна праз некалькі хвілін ужо трымае патрэбны тавар у руках.

— Людзей шмат, бо штораніцы сюды прывозяць свежую свініну. У Цэнтра ёсць дамоўленасць, каб сацыяльнага работніка разлічвалі без чаргі. Прадавец ведае, але людзям штораз даводзіцца тлумачыць, што прадукты набываеш не сабе.

Капуста, памідоры, крупы, масла, яйкі — усё складваецца ў аб'ёмную торбу і мы накіроўваемся далей.

ДЗВЕ АДНОЛЬКАВА БАЛЮЧЫЯ ГІСТОРЫІ

Лёс былой настаўніцы Марыі Яфімаўны Рыштаковай не абышоўся без жыццёвай драмы. Яшчэ гадоў дзесяць таму старасць уяўлялася жанчыне зусім іншай. Але ў 2002 годзе загінуў старэйшы сын, праз некаторы час не стала і мужа. Хваляванні і горыч страты пакінулі раны на сэрцы і сляды на здароўі: ужо які год кожны крок па жыцці аддаецца Марыі Яфімаўне жудасным болем у суставах.

— А мусіш жыць. Трымаць у парадку дом і агародчык. Апорай мог бы стаць малодшы сын, але ён жыве ў Мінску, прыязджае не так часта, як хацелася б. Гэта ж добры кавалак дарогі, ды і з працы не заўсёды адпусцяць, — уздыхае былая настаўніца.

Адзін на адзін са складанасцямі жанчыну не пакідаюць калегі і былыя вучні. Апроч знакаў увагі ў выглядзе букетаў на святы, яны аказваюць ёй патрэбную дапамогу. Вось і ў той дзень, калі мы наведаліся да Марыі Яфімаўны, яна чакала ў госці настаўнікаў, якія выклікаліся дапамагчы разгрузіць і ўпарадкаваць брыкет.

— А Іра таксама мая вучаніца, — ківае ў бок сацыяльнага работніка Марыя Яфімаўна. — Часам няёмка прасіць яе аб дапамозе, тады сцісну зубы ад болю і раблю сама. Дык яна малайчынка — дапамагае і не чакае, пакуль папрашу. Неяк на час адпачынку яе замяняла іншая работніца, дык я не магла дачакацца, пакуль зноў прыйдзе Іра, — усміхаецца Марыя Яфімаўна.

Жыццёвая гісторыя наступнай падапечнай Ірыны Васільеўны драматызмам падобная на папярэднюю. Дзяцінства Ганны Піменаўны Самонавай прыпала на гады ваеннага ліхалецця. Застаўшыся без бацькі, з 14 гадоў дзяўчыне давялося працаваць у калгасе.

— Не было ні тэхнікі, ні нават каня, таму калгасныя палеткі даводзілася перакопваць рыдлёўкамі. Ведаеце, за радасць лічылі, калі вясной выпадала перакопваць поле, дзе летась была бульба: можна было назбіраць на вячэру гнілушак, — ледзь стрымліваючы слёзы, узгадвае Ганна Піменаўна.

Крыху пазней жыццё жанчыны пачало наладжвацца. Яна выйшла замуж, разам з мужам збудавалі свой дом. Каб паставіць двух сыноў на ногі, бацькі круціліся як маглі. І вось, калі здавалася, што самае складанае за спінай, прыйшла бяда: трагічна загінуў сын, а праз два гады Ганна Піменаўна стала ўдавой. Яшчэ адзін сын жыве ў Мінску. Ужо цэлы год у яго не атрымоўваецца праведаць маці...

— Большасць работ па доме я ў свае 80 яшчэ здольная выконваць сама. Але з кожным днём рабіць гэта ўсё складаней. Вось і вырашыла напісаць заяву на надомнае абслугоўванне. З Ірай, скажу шчыра, мне вельмі пашанцавала: яна і дапаможа, яна выслухае і абнадзеіць, — гаворыць Ганна Піменаўна.

Пакуль я размаўляў з жанчынай пра жыццё-быццё, сацыяльны работнік паспела прыбрацца ў хаце. Яшчэ хвілін дваццаць жанчыны разам прыкідвалі фронт работ на наступнае наведванне, вырашылі, што неабходна дакупіць з прадуктаў.

— Вось такая ў мяне работа, — пачала разважаць Ірына Ігнацьева, калі за намі зачыніліся веснічкі. — Гэта, напэўна, і ёсць самае галоўнае — умець выслухаць чалавека. Ну, вы ўжо ідзіце, а я яшчэ паеду гляну, як там Сцяпанаўна.

Я глядзеў услед Ірыне Васільеўне, а рука сама цягнулася да мабільнага тэлефона, каб набраць нумар бацькоў. І хоць яны пакуль не зусім старыя і зусім не адзінокія, так захацелася як мага хутчэй пераадолець адлегласць у сотні кіламетраў, каб хоць які дзень пабыць разам. Ведаю, яны гэтага заўсёды чакаюць.

Аляксандр АЛЕСІК.
Фота аўтара.

Веткаўскі раён.

КАМЕНТАРЫЙ З НАГОДЫ:

Марына Віктараўна ВАСЬКОВА, інспектар па асноўнай дзейнасці аддзялення сацыяльнай дапамогі дома:

— У Веткаўскім раёне на надомным абслугоўванні знаходзіцца 253 чалавекі: 65 — на бясплатнай аснове, 184 — на ўмовах частковай аплаты, 4 — уносяць 100-працэнтную аплату. Кошт залежыць ад шэрагу абставінаў: прыналежнасці да той ці іншай групы рухомай актыўнасці (здольнасці да самаабслугоўвання), месца жыхарства (горад, вёска), памераў пенсіі, наяўнасці дзяцей і месца іх жыхарства. У агульным заліку лічбы не такія і вялікія. Напрыклад, для трэцяй групы рухомай актыўнасці пры 100-працэнтнай аплаце ў вёсцы абслугоўванне сацыяльным работнікам абыдзецца ў 29 080, а ў горадзе — 18 170. Дапамагаюць адзінокім пажылым людзям 43 сацыяльныя работнікі.

ЯК МАЛА ТРЭБА ДЛЯ ШЧАСЦЯ

Толькі адна бутэлька гарэлкі. Каб яе здабыць, 37-гадовы жыхар вёскі Хутар Светлагорскага раёна разам з неўстаноўленым пакуль сябрам днём зайшлі ў вясковую краму ААТ «Дружба» і адкрыта выкралі так неабходную ім вадкасць маркі «Радамір». Заведзена крымінальная справа.

НІ САБЕ НІ ДЗЕЦЯМ

Глыбокай ноччу была падпалена надзіманая горка для дзяцей, якую прыватны прадпрымальнік устанавіў побач з Прудкоўскім рынкам у Гомелі. На ноч яе звычайна здзімалі, але пакідалі на тым жа месцы. Каму не спадабаўся бізнэс, ці гэта было звычайнае хуліганства — высвятляе цяпер міліцыя.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

СКРАЛІ ТОНУ ДРОТУ — ВЫНЕСЛІ ЦІ ВЫВЕЗІ?

Ноччу з тэрыторыі, якая належыць Баранавіцкаму аддзяленню чыгункі, нехта выкраў тону меднага дроту. Тэрыторыя ахоўваецца, а непадалёк знаходзіцца аддзел транспартнай міліцыі. Тону металу на руках не вынесеш, і цяпер міліцыя высвятляе, хто паспрыяў вывазу той медзі.

ШТО АБ'ЯДНОЎВАЕ ТРЫ ПЫЛАСОСЫ І ПАРФУМУ? КРАДЗЕЖ!

Прадавец крамы в. Моўчадзь (Баранавіцкі раён) заявіла ў міліцыю, што нехта, вырваўшы прабой навяснога замка, выкраў 3 пыласосы, вопратку, парфуму... Аператыўнікі на месца крадзяжу прыехалі са службовым сабакам, які і прывёў іх да злодзея — мясцовага жыхара.

ПРЫКЛАЛІ РУКІ

У Пінску двое навучэнцаў каледжа выпілі і пайшлі прагуляцца па вул. Дняпроўскай флатыліі. Падчас прагулкі ім на вочы трапілі металічныя ўрны для смецця. Хуліганы паламалі 13 штук. Заведзена крымінальная справа.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

БУДЫНАК ЦЭНТРА МАРКЕТЫНГУ ПАДПАЛІЛІ?

У Віцебску гарэў будынак, які належыць прадпрыемству «Віцебскі абласны цэнтр маркетынгу і прадпрымальніцтва». Увечары відавочцы ўбачылі агонь і патэлефанавалі ў пажарную службу.

Калі пажарныя прыехалі, гарэў шыферны дах двухпавярховага будынка. Пажар хутка ліквідавалі. У выніку пажару былі пашкоджаны 110 квадратных метраў даху. Страты падлічваюцца. Мяркуецца, што будынак нехта падпаліў. Хуліганы або канкурэнты? — следствам будзе вызначана.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.